سەرجەمی پەیامەکانی نوور

نووسینی: بدیع الزمان سەعیدی نوورسی

وەرگێڕانی: فاروق رسول یحیی

پوختەی چەند لایەنێکی ژیانی دانەر:

مامۆستا بدیع الزمان سەعیدی نوورسی[١]

★ لە نێوان چیا بڵندەکان و لە بەرەبەیانی یەکێك لە ڕۆژەکانی ساڵی (١٢٩٤ك/١٨٧٦ز) لە گوندی "نوورس"ی سەر بە پارێزگەی "بەدلیس"ی کوردستانی ژێر دەسەڵاتی عوسمانی "بدیع الزمان مامۆستا سەعیدی نوورسی" لە بنەماڵەیەکی کوردی دیندار لەدایك بووە.

★ "صۆفی میرزا"ی باوکی بە خواپەرستی و پیاوچاکی بەناوبانگ بووە و هەر خۆراکێك حەڵاڵ نەبووبێت دەرخواردی منداڵەکانی نەداوە.. خاتوو "نووریە"ی دایکیشی بە پاك و خاوێنی و دەستنوێژەوە نەبووبێت شیری بە منداڵەکانی نەداوە!

★ هەر لە قۆناغی منداڵییەوە هەڵکەوتوویی و زیرەکیی پێوە دیار بووە و، لای زانا بەناوبانگەکانی ژینگە و سەردەمی خۆی زانستە ئیسلامییەکانی خوێندووە و، بەشێکی زۆری کاتەکانی بە تاوتوێکردن و لێکۆڵینەوەی دیاردەکانی دەوروبەری بەسەر بردووە و، لەگەڵ زانایاندا کەوتووەتە وتوویژ و گفتوگۆی زانستییەوە. تا لە تەمەنی چواردە ساڵیدا بڕوانامەی "عالمی"ی وەرگرتووە!

★ هەر لە تافی لاوی و لە خەونێکی ڕاستدا بە خزمەتی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم شەرەفمەند بووە و داوای (زانستی قورئان)ی لێ کردووە، حەزرەتیش لەو خەونەدا مژدەی داوەتێ کە: "سیوهبُ لك علمُ القرآن ما لم تسألْ شیئاً من الأمة"! واتە زانستی قورئانت پێ دەبەخشرێت بە مەرجێك " سوئال"ی هیچ شتێك لە نەتەوەکەم نەکەیت. ئەویش تا لە ژیاندا ما سوئالی لە کەس نەکرد، نە بە واتای "پرسیار" و نە بە واتای "سوالّکردن" تەنانەت لە موحتاجترینی کاتەکانی تەمەنیدا دیاری و سەدەقە و زەکاتیشی لە خەڵکی وەرنەگرتووە!

★ زیرەکی و زەینڕۆشنی و توانای لەبەرکردنی هێندە کەموێنە و لەڕادەبەدەر بووە کە توانیویەتی نزیکەی "نەوەد" کتێبی مەتنە سەرەکییەکان لەبەر بکات، لە بابەتەکانی: (نەحوو، صەرف، تەفسیر، حەدیث، مەنتیق، فیقهی ئیسلامی ... هتد). جگە لەمانەش هەر لە سەرەتای فەرهەنگی بەناوبانگی "قاموس المحیط"وە تا دەگاتە "باب السین"ی ئەو فەرهەنگەی لەبەر کردووە کە کۆی لاپەڕەکانی دەکاتە: (٧٠٨) لاپەڕە، ئنجا بە ماوەی یەك حەفتەش کتێبی "جمع الجوامع"ی سەر بە زانستی ئوصولی فیقهی خوێندووە و لەبەریشی کردووە!

★ بۆ مەبەستی موتالاّکردن و خوێندنەوەی ئەو کتێبانەی پێویستی بوون سوودی لە کتێبخانە پڕ لە کتێبەکانی "عمر پاشا"ی والیی "وان" و "تایەر پاشا"ی والیی "بەدلیس" وەرگرتووە کە ڕێزی زۆریان لێ ناوە و بایەخیان پێ داوە.

★ لە ئەنجامی مونازەرە و وت و وێژی لەگەڵ هەندێ مامۆستای زانستە نوێکانی سەردەمدا هەستی کردووە کە پێوستیی بەو زانستانە هەیە، بۆیە لە شاری "وان" دەستی بە خوێندنەوە و لێکۆڵینەوەی کتێبەکانی ئەو زانستانە کردووە، وەك: (بیرکاری، فەلەك، کیمیا، فیزیا، زەویناسی، فەلسەفە، مێژوو، جوگرافیا... هتد" تەنانەت توانیویەتی لە هەندێکیشیاندا کتێب دابنێت!

★ لەبەر ئەم زیرەکی‌یە بێ‌وێنەیەی، ناوبانگـی بە: (**سـەعیدی مەشـهوور**) و پاشان بە:(**بدیع الزمان**) بڵاوبووەتەوە.

★ لە سـاڵی ١٨٩٧زدا مامۆستا "بدیع الزمان" هەواڵێکی لە ڕۆژنامـە ناوخۆیی‌یەکاندا خـوێندەوە کـە بریتی بـوو لـەوەی: "گلادسـتۆن"ی وەزیری موستەعمەراتی بەریتانیا لە پەرلـەمانی وڵاتەکەی‌دا نوسخەیەکی قورئانی پیرۆزی بە دەستەوە گرتووە و بە ئەندامانی پەرلـەمانی وتووە:

(هەتا ئەم قورئانە لـەناو موسڵمانانـدا بمێنێت ئێمە ناتوانین حوکمڕانی‌یان بکەین، کەواتە چار تەنها ئەوەیە کە قورئان لـەسـەر زەوی‌دا نەهێڵین، یاخود پەیوەندیی موسڵمانەکانی پێوە ببچڕین)!

ئـەم هـەواڵە تەزووی بە جـەسـتەی "بدیع الزمان"دا هێنا و حـەوانەوە و سـرەوتی لـێ بڕی و، بۆ هەموو کەسانی دەوروبەری خۆی بە ئاشکرا ڕاگەیاند کە:

(دەبێ بە بەڵگە بۆ هەموو جیهانی بچەسپێنم و پێیان بسەلمێنم کە قورئانی پیرۆز خۆرێکی مەعنەوی‌یە، تیشکی ئەو خۆرە هەرگیز کز نابێت و ڕووناکی‌یەکەشی بە هیچ کەسێك ناکوژێتەوە).

دوای ئەم ڕووداوە ڕۆشت بۆ ئەستەمبووڵ و پـڕۆژەی دامەزراندنی زانکۆیەکی ئیسلامیی لە کوردستاندا بە ناوی "زانکۆی زەهراء " = بە وێنەی زانکۆی ئەزهەری پیرۆز = پێشکەشی کاربەدەستان کرد، زانکۆیەك کە ئەرکی بڵاوکردنەوەی ڕاستی‌یەکانی ئیسلام بگرێتە ئەستۆی و، زانستە ئایینی و زانستە گەردوونی‌یە نوێکانی پێکەوە تێدا بخوێنرێن، بەپێی نەخشە و بۆچوونی ئەو وتە بەناوبانگەی خۆی کە تیایدا دەڵـێت:

(ڕووناکیی دڵ: زانستە ئایینی‌یەکانە و، نووری عەقڵیش: زانستە گەردوونی‌یە نوێکانە. بە تێکەڵکردنی ئەم دوانە "ڕاستی" دەردەکەوێت و، بە

لێكجیابوونەوەشیان، لەمیاندا فڕوفێڵ و گومان و، لەویشیاندا دەمارگیریی بێ کەڵك و نەفرەتلێکراو، سەرهەڵدەدات)!

لەم هەوڵەی ئەم جارەیدا و لە هەوڵێکی تریشدا کە لە ساڵی ١٩٠٧زدا بۆ هەمان مەبەست ڕۆشت بۆ ئەستەمبووڵ و هەوڵ و تەقالای خۆی خستەکار، هیچ سەرکەوتنێکی بەدەست نەهێنا، بەڵام لە ساڵی ١٩١١زدا توانیی قەناعەت بە سوڵتان ڕەشاد بکات و، سوڵتانیش بڕێك پارەی بۆ ئەو پڕۆژەیە تەرخان کرد و، لەسەر لێواری "دەریاچەی وان" دەست کرا بە کارکردن لە بنیاتنانی ئەو زانکۆیەدا، بەڵام هەڵگیرسانی یەکەم جەنگی جیهانی پەکی تەواوکردنی پڕۆژەکەی خست.

★ هەر لە ساڵی ١٩١١زدا سـەردانی وڵاتی "شام"ی کرد و، لەسەر مینبەری مزگەوتی ئەمەوی لە دیمەشق وتارێکی گرنگی بە زمانی عەرەبی ئاراستەی زانایانی ئەو وڵاتە کرد کە دوایی بە ناونیشانی "الخطبة الشامية" (واتە وتاری شام) چەند جارێك چاپ کرا و، پاشـان هەر خۆی بە درێژە پێدانەوە وەری گێڕا بۆ زمانی تورکی و ئەم دەقەی دواییش سەرلەنوێ چەندین جار کراوەتەوە بە عەرەبی و بۆ چەند زمانێکی تریش وەرگێڕراوە.

★ هەرچەند ڕای مامۆستا سەعیدی نوورسی لە یەکەمین جەنگی جیهانیدا لەگەڵ ئەوە نەبوو کە دەوڵەتی عوسمانی بە جەنگەوە بگلێت، بەڵام هەر ئەوەندەی بەشداریی دەوڵەتی عوسمانی لە جەنگدا ڕاگەیەنرا، یەکسەر خۆی و قوتابییانی هاوبەشییان لەو جەنگەدا کرد دژی ڕوسیای قەیسەری، کە لە بەرەی قەفقاسەوە هێرشی بۆ شارە سنووریيەکانی کوردستان دەبرد. فەرماندەی سوپایش سەرکردەیی (هێزە یارمەتیدەرەکان)ی پێ سپارد کە لە قوتابییانی نوورسی و خۆبەخشەران پێك هاتبوون.

★ "بديع الزمان" و هێزەکەی لە چەندین جەنگی گرنگدا لە دژی ڕووسەکان بەشداریی ئازا و بەجەرگانەی جیهادیان کرد و، هێندە ئازایەتی و توانا و لێهاتنی

لەو جەنگەدا نواند کە سەرنجی فەرماندەی سوپا و تەنانەت چاودێرە بیانی‌یەکانیشی ڕاکێشابوو!

★ کاتێك کە سوپای ڕووس بە ژمارەیەکی زۆر زیاتر لە سوپای بەرگری‌کەران ڕژانە ناو شاری بەدلیسەوە "بدیع الزمان" و قوتابی‌یانی بەرگری‌یەکی مەردانە و فیداکارانەیان لە شارەکەیان دەکرد، تا لە ئەنجامدا بە سەختی پێکرا و لە هۆشی خۆی چوو، ئنجا ڕووسەکانیش لە ١٩١٦/٣/٢زدا بە برینداری "دیل"یان کرد و بردیان بۆ بەندیخانەی ئەفسەرە دیلەکان لە شاری "کۆسترما"ی سیبیریا.

★ لە ماوەی "دیلی"دا بەردەوام وانەی ئیمانیی بە ئەفسەرە دیلەکانی هاوڕێی دەوت، کە ژمارەیان نەوەد دانە بوو.

★ هەر لەو ماوەیەدا و لەبەر نواندنی هەڵوێستێکی بەجەرگانەی ئەوی زانا و موجاهید و خاوەن عیززەتی ئیسلام و، هەڵنەسانی لەبەر سەرکردەیەکی گەورەی سوپای ڕووس کە خاڵی قەیسەر و سەرکردەی بەرەی قەفقاس بوو، لە پەتی سێدارە و بەدەست‌هێنانی "پلەی شەهیدی" نزیك بووەوە، بەڵام خوای گەورە لەبەر ئەوەی بۆ ئەرکێکی گەلێ گرنگ و گەورەتر هەڵی گرتبوو، لەو تاقیکردنەوەیە بەسەری‌بەرزەوە هێنایەدەر و لە حوکمی ئیعدام ڕزگاری کرد!

★ پاشان بە جۆرێکی گەلێ سەرسووڕهێنەر و ناوازە و بە چاودێری‌یەکی ئاشکرای پەروەردگار لە دیلی هەڵهات و، لە ڕێی (وارشۆ = ئەڵمانیا = ڤیەننا)وە گەڕایەوە وڵات.

★ کە لە بەرواری ١٩١٨/٦/١٧زدا گەیشتەوە ئەستەمبووڵ "مەدالیای جەنگ"ی خەڵات کرا و، لە لایەن خەلیفە و شێخولئیسلامی دەوڵەتی عوسمانی و سەرکردەی گشتیی سوپا و قوتابی‌یانی زانستە شەرعی‌یەکانەوە پێشوازی‌یەکی ناوازە و ڕەنگینی لێ کرا. هەروەها کاربەدەستان داوایان لێ کرد کە هەندێ کارمەندیی بەرز لە دەوڵەتدا بگرێتە ئەستۆی خۆی، بەڵام مامۆستا هیچیانی نەویست جگە لە ئەندامێتیی (دار الحكمة الإسلامية) کە دەزگایەکی زانستیی ئەوتۆ بوو تەنها گەورە زانایانی تێدا دەکران بە ئەندام.

★ لە ماوەی ئەم ئەندامێتی‌یە‌دا زۆربەی نووسراوە عەرەبی‌یەکانی خۆی چاپ‌کرد، وەك: تەفسیرە بەنرخەکەی کە ناوی "إشارات الإعجاز في مظان الإيجاز"ە و لە گـەرمـەی جەنگدا داینابوو (کە ئێستا لە بەشی خوێندنی دوکتۆرای وانەی "تەفسیر" لە زانکۆی ئەزهـەر بە دەرس دەخوێنرێت). هـەروەها بەو مووچەیەی کە لە لایەن ئەم دەزگایەوە وەری‌دەگـرت نامیلکەکانـی کـۆمەڵە پـەیامی "المثنوي العربي النوري"ی لە چاپ دا و بـە خـۆڕایی بەسەر موسڵمانان‌دا دابەشی کردن!

★ ئنجا هەر کە شاری ئەستەمبووڵ لە بەرواری ١٩٢٠/٣/١٨زدا لە لایەن دوژمنانی ئیسلام بە تایبەت ئینگلیزەوە داگیر کرا، مامۆستا سەعیدی نوورسی هەستی‌کرد کە تیرێکی گەورە و جەرگبڕ ئاراستەی جیهانی ئیسـلامی کراوە. لـەبەر ئەوە، قۆڵی لێبڕانی لـێ هەڵکرد و نامیلکـەی "خطوات ستة"ی دانا کە زۆر بە توندی هێرشـی تێدا کردبووە سـەر داگیرکەران و، هۆکارەکانی نائومێدیی تێدا پووچەڵ کردبووەوە کە زۆر کەس لەو ڕۆژگارەدا دووچاری بووبوون. ئەم نامیلکەیەشی چەند جارێك بە نهێنی لەناو ئەستەمبووڵی داگیرکراودا لە چاپ دا و بڵاوی کردەوە و، کاریگەری(تأثير)یەکی گەلـێ گرنگی لە دڵ و دەروونی خەڵکی = لەو بارودۆخەدا = بەجێ‌هێشت.

★ ئنجا لەبەر ناوبانگە فراوان و جیهادە بەردەوامەکەی، دوو جار لە لایەن سەرکردەکانی بزووتنەوەی ئازادیخوازەوە، بۆ شاری "ئەنقەرە" بانگێشت کرا. هەرچەند یەکسەر لەو کاتەدا بەدەم خواستەکەیانەوە نەڕۆشت، چونکە پێی وابوو نابێت لەو دەمانەدا سەنگەرەکانی پێشوو چۆڵ بکات، بەڵام دوایی لە ڕێی گەڕانەوەی‌دا بۆ "وان" سەری لـێ‌دان. ئەوەبوو لە سـاڵی١٩٢٢زدا ڕۆشت بۆ ئەوێ و لە لایەن گەورە پیاوانی دەوڵەتەوە لە ئیستگای شەمەندەفەر پێشوازیی لـێ‌کرا. بەڵام هێندەی نەخایاند لەم کاربەدەستانەی "ئەنقەرە"ش نائومێد بوو، چونکە سەرنجی دا زۆربەیان فەرز و ئەرکە ئایینی‌یەکانیان جێ‌بەجێ ناکەن..

لەبەر ئەوە، وتارێکی ئاراستەی ئەنجومەنی پەرلەمان(مجلسِ مبعوثان) کرد، کە بەم دەستەواژەیەی خوارەوە سەرەتای وتارەکەی دارِشتبوو:

(یا أیها المبعوثون! "إنکم لمبعوثون لیوم عظیم"...)!

هەر لەوێدا جارێکی تر پرۆژەی دامەزراندنی زانکۆکەی شاری وانی پێشکەش کردن وخستیە پێش چاوی بەرپرسانی نوێ، ئەوانیش بەڵێنیان پێ دا کە بەدەم خواستەکەیەوە برۆن، بەڵام چەند بارودۆخێکی رامیاری رێی لە هێنانەدیی پرۆژەکە گرت.

★ لە ساڵی ١٩٢٣زدا "بدیع الزمان" لە ئەنقەرەوە گەرایەوە بۆ کوردستان و رۆشت بۆ شاری (وان) و لەسەر چیای "ئەرەك"ی نزیکی شاردا ماوەی دوو ساڵی بە خواپەرستی و بیرکردنەوە و گۆشەگیری و دەرس وتنەوە بە قوتابی‌یانی بردەسەر، کەچی هێشتا هەر لە پریشکی کارەسات و رووداوەکان رزگاری نەبوو، چونکە لەخەرمەی شۆرشەکەی شێخ سەعیدی پیراندا، ئەمیش (وەك زانا و کەسایەتی‌یەکی خەورەی کورد) لەخەڵ کەسانێکی تری زۆر لە بەرواری ١٩٢٥/٢/٢٥زدا، رەهەندە(نەفی)ی شاری "بوردوور" لە باشووری خۆرئاوای تورکیا کرا و، پاشان بە تەنها خۆی بۆ شارۆچکەیەکی دوور رەهەندە کرا کە ناوی "بارلا"یە و لە بەرواری ١٩٢٧/٣/١زدا خەیشتە ئەوێ.

★ دوژمنانی "ئیمان" پێیان وابوو کە لە "بارلا"دا مامۆستا نوورسی لەناودەچێت و ناوی کوێر دەبێتەوە و لە بیری خەڵکی دەچێتەوە و ئەم کانی‌یە بەخورەمەی زانست و ئیمان وشك دەکات..

بەڵام لەبەر ئەوەی خوای خەورە خاوەنی لوتف و سۆز و بەزەیی‌یە سەبارەت بە سەرجەم بەندە پاك و دڵسۆزەکانی، ئەوا نیازە چەپەڵەکەی ئەوانی پووچەڵ کردەوە و، ئەم بەندە زانا و پاکەی بە فەزڵ و بەخشایشی خۆی وەها چاودێری کرد کە لەسەر دەستی ئەودا "بارلا"ی کرد بە سەرچاوەی پەخشاندنی تیشکێکی خەورەی نووری قورئانی پیرۆز. چونکە مامۆستا نوورسی زۆربەی "پەیامەکانی نوور"ی لەوێ دانا و، ئنجا بە شێوەی دەست‌نووس لە سەرانسەری تورکیادا

بلاّوبوونەوە! ئەوەبوو هەر کە مامۆستا نوورسی = بە درێژایی چارەکە سەدەیەك = لەم شارەوە بۆ ئەو شار ڕەهەندە دەکرا و لە زیندان و بەندیخانەکانی خەلّێ پارێزخای تورکیادا دووچاری بەندی و خڕتن دەبوو، خوای خەورە کەسانێکی دلّسۆزی بۆ نووسینەوە و لەبەرخڕتنەوەی ئەم پەیامانە دەرەخساند و ئەم ڕێژنە بەپیت و بەرەکەتانەی ئیمانیان بلاّو دەکردەوە، تاکو خیانی نوستووی ئیمانیان لای ئیمانداران بێدارکردەوە و لەسەر چەندین ستوون و پایەی زانستی و مەنتیقی و، بە ڕەوانبێژییەکی بەرز، دامەزراند. بە چەشنێك کەسانی عەوام لێی تێدەخەن و مرۆڤانی تایبەتمەند و شارەزایش بەهرەمەندی تێشوو لێوەرخڕتنی دەبن.

★ پاش ئەوەی هەشت سالّ و نیوی بە ڕەهەندەیی لە بارلادا بردە سەر، لە چەند جێگایەکی تری وەك شاری "ئیسپارتە" و "قەستەمۆنی" و شارۆچکەی "ئەمیرداغ"دا بە "ڕەهەندەیی" و "دەست بەسەری" و، لە شارەکانی: "ئەسکیشەهر و ئەفیوون و دەنیزلی"یشدا بە "بەندی" ژیانی بەسەر بردووە. کە ئەمانەش چارەکە سەدەیەك لە ژیانی پڕ لە ناسۆر و ئەشکەنجە و جیهادی مەعنەویی تەمەنی ئەم زانا پایەدارە دەخڕنەوە.

★ بەم جۆرە، مامۆستا نوورسی لە سەرەتای ڕۆشتنیەوە بۆ "بوردوور" (١٩٢٦) و پاشان بۆ "بارلا" (١٩٢٧) هەتا سالّی ١٩٥٠ز لە نووسینی "پەیامەکانی نوور"دا بەردەوام بوو، تاکو لە (١٣٠) پەیام (کتێب و نامیلکە) تێپەڕیان کرد و، هەموویان لە ژێر ناونیشانی "سەرجەمی پەیامەکانی نوور"دا کۆکرانەوە و، بریتین لە چەند کۆمەلّە پەیامێکی سەرەکی کە ئەمانەن:

١- (سۆزلەر) واتە "وتەکان"..

٢- (مەکتووبات) واتە "نامەکان"..

٣- (لەمعەلەر) واتە "بریسکەکان"..

٤- (شوعاعلەر) واتە "تیشکەکان"

٥- (لاحیقەلەر) واتە "پاشبەندەکان"..

هەروەها کۆمەڵە پەیامەکانی تری جگە لەمانەش، کە هەر هەموویان تا ساڵی ١٩٥٦ز ڕێی چاپخانەکانیان بە سەربەستی بۆ نەخێرایەبەر، بەڵام لەم بەروارەوە، بڕیاری ئازادیی لەچاپدانیان دەرکرا و، مامۆستا نوورسی خۆی سەرپەرشتیی لەچاپدانی کردن هەتا هەموویانی بە چاپ خەیاندن و، پێش ماڵئاوایی کردنی لەم ژیانی دنیایە و بە چاودێریی خۆی سەرجەمی پەیامەکانی لە چاپ دان.

* **گرنگترین تایبەتکاریی** ئەم پەیامانە لەوەدایە کە: تەفسیرێکی خەست و خۆڵی ڕاستی‌یەکانی قورئانی پیرۆزە و، بە "مەوسووعەیەکی ئیمانی"ی بایەخدار دادەنرێن و، بەدەم خواستە ئیمانی‌یەکانی خەڵکی سەردەمەوە دەڕۆن و، ئیمانی تەحقیقی لە دڵ و دەروون و بیر و ژیریی مرۆڤی هاوچەرخدا دادەمەزرێنن و، بینای کوفر و ئیلحاد لە بنج و بێخدا هەڵدەتەکێنن و، قەڵای مەحکەمن بۆ ئیمانداران و، خەرنگترین چەکی پێشکەوتووی "ئیمان"ن لەم سەردەمەدا، کە نوێترین چەکی فرت و فێڵی کوفر و ئیلحادی تێدا بەکار دەهێنرێت!

* لە سەعات سێ و نیوی شەوی قەدری مانگی ڕەمەزانی پیرۆزی ساڵی ١٣٧٩ك بەرامبەر ١٩٦٠/٣/٢٣ز بەدەم بانگی پەروەردخاریەوە ڕۆشت و کۆچی ماڵئاوایی لەم دنیا فانی‌یە کرد. خوای خەورە نوقمی میهرەبانیی فراوانی خۆی بکات و بە بەهەشتی بەرین شادی بکات. ئامین.

* چەند مانگێك دوای کۆچی دوایی، کاربەدەستان لەخۆڕەکەی دەریانهێنا و لە شوێنێکی نەزانراودا ناشتیانەوە!

* لە دوای وەفاتی خۆی، قوتابی‌یە دڵسۆزەکانی بەوپەڕی چوست و چالاکی "پەیامەکانی نوور"یان بە خەڵکی خەیاند و، بە ئاستە زانستی و فیکری‌یەکانی ناوخۆ و جیهانیان ناساندن و خەورە بیریاران(مفکرین)ی ئیسلامی و جیهانی‌یان پێ ئاشنا کردن.

* تا ئێستا لە تورکیادا پێنج کۆنگرەی جیهانی و دەیان کۆڕ و سیمیناری ناوخۆیی لەسەر ژیان و بیری مامۆستا نوورسی خێراوە. هەروەك لە چەندین شوێنی تری جیهاندا وەك (میسر و مەغریب و ئەردەن و مالیزیا و ئەندۆنیسیا و

ئوستوراليا) كۆنگرەی جیهانی و كۆڕ و سیمیناری زانستیی لە ئاستە ئەكادیمی‌یەكان‌دا لەسەر پێشكەش كراوە. جگە لەو دەیان لێكۆڵینەوە و باس و كتێبانەی كە بە زمانە جیا جیاكان بۆ ئەم مەبەستە نووسراون و، جگە لەو نامە زانكۆیی و ئەكادیمیانەش كە بۆ وەرگرتنی بڕوانامەی بالاّ (ماستەر و دكتۆرا) لە چەندەها زانكۆی ناوخۆ و جیهانی‌دا (هەر لە مالیزیاوە تا دەگاتە فەرەنسا) لەسەر ژیانی نوورسی خۆی و لەسەر پەیامەكانی نووسراون و ئامادە كراون.

★ كەسانی دیار و بەناوبانگی خۆڕەپانی زانست و فیكری ئیسلامیی سەردەم چ لە ئاستی كوردستان و چ لە ئاستی عێراق و ولاّتە عەرەبی و ئیسلامی‌یەكان و چ لە ئاستی جیهان‌دا لە پێشەنگی توێژەر و نووسەر و لێكۆڵەرانی ژیان و نووسینەكانی مامۆستا "نوورسی"ن، كە لێرەدا بۆ نموونە تەنها ناوی هەندێكیان پێش‌چاو دەخەین، وەك:

(د. محسـن عبد الحمید ، د. محمد سعید ڕەمەزان بۆتانی، د. علی محی‌الدین قەرەداغی، د. جلال جلالی زادە، عبد القادر بادللی، د. عماد الدین خلیل، خوا لێخۆشبوو مامۆستا ئەبولحەسەن نەدوی و، دەیان زانا و پڕۆفیسۆری تر لە زانكۆی ئەزهەر و زۆربەی زانكۆكانی جیهانی ئیسلامی و تەنانەت خۆرهەلاّتناسانی چەند زانكۆیەكی خۆرئاوایش) خوێنەری بەڕێز بۆ خۆی دەتوانێت لە سەرچاوەكان و لە ڕێی ئەو كتێب و باس و بابەتانەش كە لە بارەی بیر و زانست و ژیانی مامۆستا نوورسی‌یەوە پێشكەش كراون، بە نووسینەكانی ئەو زانا و بیریارانە و كەسانی تریش ئاشنا ببێت. یان پەیوەندی بكات بەم ئادرەسەوە:

www.nesil.com.tr

★ كاری وەرگێڕانی "پەیامەكانی نوور" بۆ زمانەكانی تری جیهان هەر بەردەوامە. ئەوەتا – سوپاس بۆ خوا – وەرگێڕانی سەرجەمی پەیامەكان بۆ (زمانی عەرەبی) لە لایەن مامۆستا (إحسان قاسم الصالحي)یەوە تەواو بووە و، لە نۆ دانە بەرگی قەشەنگ و ڕەنگین‌دا و لە هەردوو شاری ئەستەمبووڵ و قاهیرە بلاّو

کرانەوە. بەشێکی زۆریشیان لە لایەن خوشکی نۆموسڵمان: ماری وێڵد(شکران واحده)ەوە کراون بە ئینگلیزی و تا ئێستا چوار بەرگی گەورەیان بە چاپی جوان و ڕەنگین بەو زمانە لێ بڵاو کراوەتەوە.

سوپاسی بێ کۆتایی بۆ خواوەندی میهرەبان کە یارمەتی و تەوفیقی نووسەری ئەم چەند دێڕەشی دا کە زیاتر لە سەد دانەمان لەو پەیامانە کرد بە کوردی و، تا ئێستا و لە ماوەی پازدە ساڵدا (چل و دوو) نامیلکە و پەیامان لەو وەرگێڕراوە کوردییانە و لە دووتوێی (بیست و چوار) کتێبدا بڵاو کردەوە و، دەیان پەیامی تریش ئامادەی چاپن. وا ئیستاش لە نیازدایە کە بە پشتیوانیی خوای گەورە سەرجەمی ئەم وەرگێڕراوە کوردییانە، وەکو تورکی و عەرەبی و ئینگلیزییەکان، لە شێوەی بەرگی گەورە و نایابدا بڵاو بکەینەوە.

بەشێکی ئەم پەیامانە بۆ ئەم زمانانەی خوارەوەش وەرگێڕراون، کە تا ئێستا کاری وەرگێڕان تیایاندا بەردەوامە:

ئەڵمانی، فەرەنسی، ڕووسی، ئۆردی، فارسی، ئیتالی، کۆجاراتی، مەلایا، ڕۆمانی، بۆسنی... هەروەها گەلێ زمانی تریش.

★ لە چەند زانکۆیەکی جیهاندا زانست و بیری "نوورسی" لە ناوەندی مەنهەجە ڕەسمییەکان و سەرچاوە زانستییەکاندا دانراون، وەك زانکۆی ئەزهەری میسر و، زانکۆی محمد الخامس لە مەغریب و، زانکۆی ئیسلامیی جیهانی لە مالیزیا.

★ هیوادارم گەلی کوردمان – بە تایبەت توێژی زانا و ڕۆشنبیران و خوێنەرانمان – پتر ئاوڕ لەم کەسایەتییە گەورەیەی نەتەوەکەی خۆیان بدەنەوە و زیاتر بە ژیان و نووسینەکانی ئاشنا بن و، لەم ڕووەوە ئێمەش لە گەلانی تر دوانەکەوین. زۆر بە دڵنیاییەوە دەڵێم: گەورە پیاوانی نەتەوەکانی تر هێندەی بەشێکی کەمی زانایی و گەورەیی مامۆستا نوورسی زیرەکی و بلیمەتی و زانست و ئازایەتی و ئیمانداری و دڵسۆزییان نەنواندووە، کەچی نەتەوەکانیان لە شان و باڵی ئەوانیان بەرز کردووەتەوە و بە جیهانیان ناساندوون و لە ئاستی جیهاندا شانازییان پێوە دەکەن، بەڵام ئێمە هێشتا ئاوڕی پێوستمان لەم گەنجینە زێڕ و

خەوهەرانەی خۆمان نەداوەتەوە. لەگەڵ ئەوەشدا زۆر هیوادارم کە ڕۆژگارانی ئایندە بە زیادبوونی سەربەستیی فیکری و بەرز بوونەوەی ئاستی ڕۆشنبیری و زانستی لای هەموو توێژ و چینەکانی گەلەکەمان، پتر نرخ و بەهای بەخششە فیکری و زانستی و ئیمانییەکانی ئەم کەڵە زانایەی نەتەوەکەمان دەردەکەوێت و، سوودی زیاتری لێ وەردەگیرێت.

★ لە خوای گەورە داواکارم کە بە سۆز و میهرەبانیی خۆی لە بڵاوکردنەوەی سەرجەمی پەیامەکانی نووردا بە زمانی کوردی پشتیوانمان بێت و ئەم کارەمان بۆ ئاسان بکات و، نیازی خاوێن و خێرابوونی لای خۆیمان پێ ببەخشێت و، لە خۆم و دایك و باوکم و خێزان و منداڵ و یارمەتیدەرانم لەم خزمەتە پیرۆزەدا و لە سەرجەم موسڵمانان خۆش ببێت. إنّه على ما يشاء قدير وبالإجابة جدير.

فاروق رسول يحيى

سلێمانی

---

[1] لەبەر ئەوەی بەرگێکی گەورەی ئەم زنجیرەیە ژیانی دانەری بە پێنووسی مامۆستا نوورسی خۆی و قوتابییانی بە تێروتەسەلی لەخۆ گرتووە، ئەوا لەم بەرگەی ئێستادا تەنها ئەم چەند لاپەڕەیەی ژیانی وەك بەرکولێك دەخەینە بەردەستی خوێنەرانی بەڕێز، بە هیوای خوێندنەوەی ئەم لاپەڕانە هەتا بەرگی تایبەتیی ژیانەکەی دەردەچێت.